

Bestuurders en cliëntenraden: Medezeggenschap aansluiten bij de bedoeling

Geplaatst op 7 november 2018

Telkens opnieuw het gesprek met elkaar aangaan over wat er voor mensen toe doet, dat is de essentie van de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg (Rvv), van regels naar relaties. Hoe zoek je hierbij naar nieuwe wegen van medezeggenschap die bijdragen aan deze bedoeling van Radicale vernieuwing? Over deze vraag spraken bijna zeventig gemotiveerde cliëntenraadsleden, bestuurders en andere betrokkenen bij de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg op 17 oktober 2018 bij zorgorganisatie Kalorama in Beek-Ubbergen. In dit artikel staat een terugblik op de geslaagde bijeenkomst, waaronder enkele goede voorbeelden verteld door deelnemers.

Cliëntenraad en bestuurder samen

Om de zorg te verbeteren ontwikkelt Kalorama zich sinds ruim twee jaar van een traditionele organisatie met veel regels en procedures naar een organisatie met zelfsturing en innovatie. Dat is geen makkelijk proces. Net zoals Fieke van Deutekom, bestuurder Kalorama, vindt Steven van de Bent, lid van de cliëntenraad van Kalorama, het belangrijk om hierbij met elkaar samen te werken. Daarom heeft Kalorama samen met LOC het initiatief genomen om deze middag over medezeggenschap te organiseren. Toneelgroep 'Mooi Uitzicht' van doof-blinde bewoners van Kalorama geeft een optreden. Zij weten op knappe wijze te vertolken wat 'cliëntenperspectief' in de praktijk betekent.

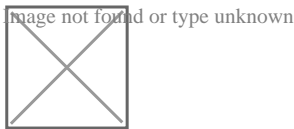
Rauwe werkelijkheid

"Medezeggenschap begon in de jaren zestig als beweging met de idee dat de cliënt regie moest kunnen houden over zijn leven en de dingen die er voor hem toe doen. Medezeggenschap werd wettelijk vastgelegd en groeide mee met de ontwikkelingen naar steeds grotere zorgorganisaties." Zo brengt Theo van Ooi, expert medezeggenschap LOC, de deelnemers in herinnering. Daardoor staat medezeggenschap nu soms te ver af van de dagelijkse zorgpraktijk. "Bij de beweging Rvv gaat het weer waar het over moet gaan: krijgen cliënten de zorg die past bij hun leven?"

Leefwereld centraal

Theo van Ooi vindt de belangrijkste taak van de cliëntenraad “de rauwe werkelijkheid van de praktijk op tafel te leggen bij de bestuurder.” In zorgorganisaties die actief zijn in de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg staat de leefwereld en het belang van de individuele cliënt meer centraal. De kern van het gesprek over de dingen die er voor de cliënt toe doen, vindt plaats tussen de cliënt, naaste en medewerker. Dit zet medezeggenschap als algemene belangenbehartiging onder spanning. Zeker als het in de vernieuwde organisatie aan afspraken ontbreekt over wie signalen van cliënten uit de dagelijkse praktijk ophaalt.

Nieuwe afspraken

Iedere bewoner moet kunnen vertrouwen op een cliëntenraad die collectieve zaken behartigt aldus Theo van Ooi. “Spreek in een zich vernieuwende zorgorganisatie opnieuw af over welke zaken de individuele cliënt gaat en over welke zaken de cliëntenraad. Wat hebben we als cliëntenraad en als bestuurder om los te laten en wat om mee te nemen naar de toekomst? Hoe blijven we bezig met of cliënten zorg krijgen die past bij hun leven?”

Goede voorbeelden

De deelnemers bespreken onderling vragen, ideeën en goede voorbeelden over nieuwe vormen van medezeggenschap. Een goed voorbeeld van vernieuwing om op te halen “Welke zorg past bij mensen?” komt van Alies Jurgens, ondersteuner cliëntenraden van Brabantzorg. “Op initiatief van de lokale cliëntenraad stelde de locatie twee onafhankelijke familiecoaches aan om familieleden en bewoners te vragen: Wat gaat goed? Wat zou beter kunnen? De cliëntenraad zet naar aanleiding van signalen verbeteracties op. Zo organiseren we nu een netwerkbijeenkomst rondom een nieuwe bewoner. We bespreken hoe de bewoner het leven dat hij gewend was, voort kan zetten. Dat kan gaan om buurvrouw die blijft komen of voortzetten van het vaste kaartclubje.” [Meer informatie.](#)

Een deelnemer vraagt zich af: “Stel dat we morgen opnieuw zouden beginnen. Wat zouden we dan bedenken dat helpt om nog betere zorg te verlenen en voor betere werkomstandigheden voor medewerkers?” Reacties op die vraag zijn voorbeelden van vernieuwing waarbij medezeggenschap een flexibeler vorm krijgt. Zoals mensen in aanvulling op de traditionele cliëntenraad bij specifieke thema’s betrekken. En het betrekken van vrijwilligers, die veel zien en meemaken met cliënten, bij medezeggenschap.

Een deelnemer stelt de vraag: “De traditionele manier van medezeggenschap via de cliëntenraad lijkt niet te passen bij nieuwe cliënten die thuis verpleeghuiszorg krijgen van de zorgorganisatie maar hoe dan wel?” Een goed voorbeeld van vernieuwing is [proeftuin Ruwaard](#) in Oss (Brabantzorg) een experiment waarbij wijkbewoners en organisaties samen oplossingen bedenken. Dit type medezeggenschap kan mogelijk

inspiratie bieden voor bij verpleeghuiszorg.

In beweging

Henk Heikens, innovator medezeggenschap bij LOC, merkt op dat hij het gevoel heeft dat dingen echt in beweging zijn. Hij zegt: "Vijf jaar geleden had ik dat nog niet. Dit komt door dit soort experimenten, de gesprekken die ik hoor. Tijdens het [Landelijk Cliëntenraad Congres Lef op locatie, 10 december 2018 in Rotterdam](#), willen we met geïnteresseerden een manier vinden om deze beweging gaande te houden."

Marthijn Laterveer, coördinator LOC, toont zich ook enthousiast over de ontwikkelingen. "Nog niet alles is uitgekristalliseerd, dat kenmerkt juist de beweging Rvv. Deze brengt processen op gang en ondersteunt. De oplossing op de ene plek is niet de oplossing op een andere plek."

Van belang is te erkennen dat het overal anders kan zijn, bij elke persoon, elke woongroep, elke locatie. Een van de deelnemers gaf kernachtig weer wat je daarvoor nodig hebt: "Het vraagt fijngevoeligheid op alle niveau's".

Tot slot

In de slotronde vertellen de deelnemers enthousiast te zijn over de uitwisseling met cliëntenraadsleden, ondersteuners en bestuurders samen. Ze gaan geïnspireerd en gesterkt weer naar huis en stellen de vraag: kan er volgend jaar opnieuw een dergelijke bijeenkomst komen om dan nog meer voorbeelden te delen over nieuwe vormen van medezeggenschap die echt werken?

Meer informatie

- Voor actuele bijeenkomsten zie de [agenda van de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg](#).
- Voor meer informatie over besturen en toezicht houden in het kader van Radicale vernieuwing: zie [deze themapagina](#)
- Meer informatie specifiek over naasten/cliëntenraden en Radicale vernieuwing: kijk op [deze pagina's](#)

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Samenwerken vanuit een gedeelde visie](#), [Ervaringen van bewoners, naasten en medewerkers](#), [Vernieuwend besturen en toezicht houden](#)

Trefwoorden: [Bestuurders](#), [Bewoners](#), [BrabantZorg](#), [Buurtbewoners](#), [Kalorama](#), [Medewerkers](#), [Naasten](#), [Van regels naar relaties](#), [Vrijwilligers](#)